

Motion om utvärdering av fältassistenter

Motion av Gabriel Kroon (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Gabriel Kroon (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att utvärdera fältassistenternas verksamhet. I motionen föreslås att en extern vetenskaplig studie genomförs i syfte att förstå vilka effekter som fältassistenternas arbete har i Stockholms stad och nationellt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret anser att staden redan arbetar enligt preventionsforskning, beprövad erfarenhet samt den samlade kunskap som finns och utvecklas om socialt fältarbete. Det genomförs även ett kvalitetsutvecklingsarbete sedan 2018.

Socialnämnden menar att Stockholms stad redan har ett ambitiöst och för Sverige unikt kvalitetsarbete avseende att utveckla och förbättra stadens sociala fältarbete.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stadens fältassistenter är ett viktigt verktyg för att motverka social problematik. Fältarbetets flexibilitet och gränsöverskridande karaktär kan bidra till att nå och identifiera barn och unga i behov av stöd och hjälp där andra vuxna runt individen inte har samma förutsättningar att tidigt identifiera, nå fram eller tillgodose sådana behov. Fältarbetet möjliggör därmed att nå barn och unga som inte självmant söker stöd från exempelvis elevhälsan, ungdomsmottagningen, andra delar av socialtjänsten eller någon annan vuxen i sin närhet.

Gällande motionens förslag om att genomföra en vetenskaplig utvärdering av fältassistenter kan jag konstatera att området är svårforskat och intresset från akademien att studera området är svalt.

Staden ska säkerställa att resurser som avsätts i det förebyggande sociala arbetet används på bästa och mest effektiva sätt och att stadens fältassistenter arbetar i enlighet med preventionsforskning, beprövad erfarenhet samt den samlade kunskap som finns och utvecklas om socialt fältarbete. Till detta har staden sedan 2018, tillsammans med ledande forskare inom området, ett fokuserat kvalitetsutvecklingsarbete.

Bilaga

Motion om utvärdering av fältassistenter, dnr KS 2023/105-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Dennis Wedin och Andréa Hedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

I sin motion hävdar Sverigedemokraterna att det socialt förebyggande arbete som stadens fältassistenter bedriver saknar bekräftad vetenskaplig evidens. Det här stämmer inte. Det sociala arbetet i Stockholms stad ska alltid sträva efter att bygga på evidens och beprövad erfarenhet. När det gäller stadens fältassistenter så är dessa ofta utbildade socionomer och den Stockholmstandard som samtliga stadsdelar med fältassistenter arbetar efter togs fram i samråd med bl a forskaren Björn Andersson vid Göteborgs Universitet. Under föregående mandatperiod startades även piloter med akademisk socialtjänst som kopplar samman forskning och praktik inom socialtjänstens arbete.

Fältassistenterna gör ett viktigt förebyggande jobb både i skolorna och uppsökande på kvällstid där ungdomar befinner sig. En metod som används i arbetet på skolorna är Mentorerna i Våldsprevention (MVP), som är en evidensbaserad våldspreventiv metod, där bl a destruktiva mansnormer bekämpas. MVP kan genom attitydförändringar och åskådaringripanden förhindra mildare former av våld och därmed stoppa utvecklingen till allvarigare former av våld. Det är en metod med gedigen forskningsgrund i USA och Storbritannien och som uttryckligen rekommenderas av Socialstyrelsen som en del i det brottsförebyggande arbetet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 23 augusti 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna föreslår att en vetenskaplig utvärdering ska göras av stadens program för fältassistenter.

Den rödgröna majoriteten framför å ena sidan att lågt intresse finns från akademien för att åta sig ett sådant uppdrag, och å andra sidan anför Socialnämnden att arbetet har initierats med planeringen av en utvärdering.

Det råder en stor oklarhet av vad som egentligen gäller, samtidigt har vi fått till oss intresse från socialforskare om att arbeta med frågan. Därför bör kommunfullmäktige ta ett tydligt ställningstagande genom att bifalla motionen.

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Kristina Lutz och Jonas Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige framför Gabriel Kroon (SD) att det finns en begränsad förståelse för vilken effekt fältassistenternas verksamhet ger och att insatsen saknar bekräftad vetenskaplig evidens. För att säkerställa att skattemedel läggs på effektfulla insatser bör därför enligt motionen en vetenskaplig utvärdering genomföras av stadens fältverksamheter. Mot bakgrund av detta föreslår Gabriel Kroon att kommunfullmäktige ges i uppdrag att genomföra en extern vetenskaplig studie i syfte att förstå vilka effekter som fältassistenter har lett till i Stockholms stad, samt nationellt.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	4
Socialnämnden.....	5
Reservationer m.m.....	8

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill understryka att Stockholms stad ska säkerställa att de resurser som avsätts för preventionsarbete används på bästa och mest effektiva sätt. Stadens fältassistenter ska arbeta i enlighet med preventionsforskning, beprövad erfarenhet samt den samlade kunskap som finns och utvecklas om socialt fältarbete. Sedan 2018 har därför ett kvalitetsutvecklingsarbete pågått i staden för att förbättra stadens sociala fältarbete i samverkan med ledande forskare inom området. Arbetet utgår från tillgängliga forskningsresultat, kunskaper och erfarenheter från Sverige och övriga Norden och har därigenom förutsättningar att bidra till goda resultat i det förebyggande arbetet med stadens barn och unga.

Staden beslutade 2020 att det sociala fältarbetet i stadsdelsförvaltningarna ska tillhöra socialtjänstens individ- och familjeomsorg. Detta bland annat för att tydliggöra fältverksamhetens koppling till socialtjänstens förebyggande arbete, vilket har specifik reglering i 3 kap. 3A § och kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453). Där står bland annat att socialnämnden ska bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa. Att staden avsätter resurser och bedriver socialt fältarbete med fältassistenter är med andra ord ett sätt att arbeta i enlighet med socialtjänstlagen.

Under 2023 kommer socialförvaltningen i samverkan med forskare och stadsdelsförvaltningarna att genomföra en uppföljning av fältverksamheternas/fältassistenternas arbete. Syftet är att ge ytterligare kunskapsunderlag och utifrån det fortsätta kvalitetsutvecklingsarbetet i stadens fältverksamheter.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion av Gabriel Kroon (SD) om att utvärdera fältassistenternas verksamhet besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 juli 2023 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 april 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Staden beslutade 2020 att det sociala fältarbetet i stadsdelsförvaltningarna ska tillhöra socialtjänstens individ och familjeomsorg, barn och unga. Detta bland annat för att tydliggöra fältverksamhetens koppling till socialtjänstens förebyggande arbete, vilket har specifik reglering i 3 kap. 3A § och kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

Där står bland annat: *Socialnämnden ska bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa.*

Att staden avsätter resurser och bedriver socialt fältarbete med fältassistenter är med andra ord ett sätt att arbeta i enlighet med socialtjänstlagen.

Att gå mot en mer kunskapsbaserad socialtjänst är en tydlig inriktning i förslaget till ny socialtjänstlag, som bland annat innehåller förslag om att det införs krav på att verksamheten inom socialtjänsten bedrivs i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Att använda effektiva metoder är också av stor vikt för att säkerställa att socialtjänstens målgrupper får stöd och insatser som ger avsedd effekt och att våra begränsade resurser används på bästa sätt.

Staden arbetar för en kunskapsbaserad och likställig socialtjänst av hög kvalitet, vilket även innebär att stadens sociala fältarbete ska bedrivas utifrån bästa möjliga kunskap för att uppnå resultat.

En avgörande faktor för att motverka social problematik är ett strategiskt främjande och förebyggande arbete på individ-, grupp och samhällsnivå med utgångspunkt i s.k. risk- och skyddsfaktorer. Ett sätt att dela in socialt förebyggande arbete är i preventionsnivåer. Inom socialt arbete benämns de olika nivåerna ofta för universell,

selektiv och indikerad prevention och de är relevanta när det handlar om att förebygga och motverka sociala problem. Socialt fältarbete utgår från risk- och skyddsfaktorer och återfinns på, och rör sig mellan, de tre preventionsnivåerna.

Fältarbetets flexibilitet och gränsöverskridande karaktär kan bidra till att nå och identifiera barn och unga i behov av stöd och hjälp där andra vuxna runt individen inte har samma förutsättningar att tidigt identifiera, nå fram eller tillgodose sådana behov.

Fältarbetet möjliggör därmed att nå barn och unga som inte självmant söker stöd från exempelvis elevhälsan, ungdomsmottagningen, andra delar av socialtjänsten eller någon annan vuxen i sin närhet. Fältarbetares motiverande arbete med barn, unga och familjer kan bidra till att de blir mer positivt inställda till att söka och ta emot stöd från andra verksamheter.

Arbetet på olika arenor, på olika nivåer och i samverkan med andra bidrar till att fältarbetare har en unik inblick i, och kunskap om, barn och ungas situation och deras miljöer, liksom om trender och utveckling på området. Den här kunskapen kan bidra till mervärden för andra verksamheter och yrkesverksamma runt om målgruppen. Fältarbetare kan exempelvis bidra med sin kunskap i framtagande av lokala lägesbilder, eller verka för att målgruppen kommer till tals, i samhälls-planering och i underlag till strategier och handlingsplaner.

Stockholms stad ska verka för att de resurser som avsätts för preventionsarbete ska användas på bästa och mest effektiva sätt. Stadens fältassistenter ska arbeta i enlighet med preventionsforskning, beprövad erfarenhet samt den samlade kunskap som finns och utvecklas om socialt fältarbete. Sedan 2018 har därför, i samverkan med ledande forskare inom området, ett fokuserat kvalitetsutvecklingsarbete pågått i staden, vilket har inneburit att:

- En tredagars-introduktionsutbildning av stadens nyanställda fältassistenter och ungdomsuppsökare genomförs årligen.
- Fältarbetet i stadsdelsförvaltningarna ska organisatoriskt tillhöra socialtjänstens individ och familjeomsorg, barn och unga.
- De fältassistenter som anställs ska ha socionomutbildning eller annan likvärdig utbildning.
- En Stockholmsstandard för socialt fältarbete har tagits fram och implementeras i stadsdelsförvaltningarnas fältverksamheter.
- Löpande utvecklings- och uppföljningsarbete sker i samverkan med fältchefnätverket.
- Nordisk dialog och samverkan med Norge och Finland
- Dialog med Socialstyrelsen

Under 2023 kommer socialförvaltningen i samverkan med forskare och stadsdelsförvaltningarna att genomföra en uppföljning av fältverksamheternas/fältassistenternas arbete. Syftet är att ge ytterligare kunskapsunderlag och utifrån det fortsätta kvalitetsutvecklingsarbetet i stadens fältverksamheter.

Sammanfattningsvis kan sägas att Stockholms stad har ett ambitiöst och för Sverige unikt kvalitetsarbete avseende att utveckla och förbättra stadens sociala fältarbete. Arbetet utgår från tillgängliga forskningsresultat, kunskap och erfarenheter från Sverige och övriga Norden och har därigenom förutsättningar att bidra till goda resultat i det förebyggande arbetet med stadens barn och unga.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motion från SD om vetenskaplig utvärdering av fältassistenter.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Gabriel Kroon

Gabriel Kroon (SD) yrkade:

1. Socialnämnden bifaller motionen som svar på remissen.
2. Därutöver anföra följande:

I förvaltningens tjänsteutlåtande nämns följande ”Under 2023 kommer socialförvaltningen i samverkan med forskare och stadsdelsförvaltningarna att genomföra en uppföljning av fältverksamheternas/fältassistenternas arbete”.

Samtidigt åligger inget formellt likalydande i uppdrag i vare sig budget för 2023 eller verksamhetsplan 2023. Därmed bör motionen bifallas för att säkerställa att en vetenskaplig utvärdering sker.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L)

I sin motion hävdar Sverigedemokraterna att det socialt förebyggande arbete som stadens fältassistenter bedriver saknar bekräftad vetenskaplig evidens. Det här stämmer inte. Det sociala arbetet i Stockholms stad ska alltid sträva efter att bygga på evidens och beprövad erfarenhet. När det gäller stadens fältassistenter så är dessa ofta utbildade socionomer och den Stockholmstandard som samtliga stadsdelar med fältassistenter arbetar efter togs fram i samråd med bl a forskaren Björn Andersson vid Göteborgs Universitet. Under föregående mandatperiod startades även piloter med akademisk socialtjänst som kopplar samman forskning och praktik inom socialtjänstens arbete.

Fältassistenterna gör ett viktigt förebyggande jobb både i skolorna och uppsökande på kvällstid där ungdomar befinner sig. En metod som används i arbetet på skolorna är Mentorer i Våldsprevention (MVP), som är en evidensbaserad våldspreventiv metod, där bl a destruktiva mansnormer bekämpas. MVP kan genom attitydförändringar och åskådaringripanden förhindra mildare former av våld och därmed stoppa utvecklingen till allvarligare former av våld. Det är en metod med gedigen forskningsgrund i USA och Storbritannien och som uttryckligen rekommenderas av Socialstyrelsen som en del i det brottsförebyggande arbetet.